

Kristeligt Dagblad

KRONIKKER | 11.11.19 KL. 21:00

Vi mister os selv, når det private bliver offentligt

Filosof Hannah Arendt ville sandsynligvis vende sig i sin grav, hvis hun så, hvordan det private har infiltreret det offentlige. Det har flere følger, end vi kan forestille os. Det dræner os og gør os mere sårbare over for depression og angst, mener ph.d.-studerende

Sigri M. Gæini, ph.d.-studerende

I løbet af de seneste årtier er vi først blevet introduceret til andres udleverende privathed gennem reality-serier, siden er vi selv blevet aktive i at dele ud af egne privatliv via sociale medier – alt imens en voksende andel af de etablerede medier også fylder deres plads med private anliggender, ofte med det tvivlsomme formål, at de ønsker at ”bryde tabuer”, skriver ph.d.-studerende. Arkivfoto. Foto: Søren Bidstrup/Ritzau Scanpix

Den politiske teoretiker Hannah Arendt (1906-1975) påpeger i sit politisk-filosofiske værk ”Menneskets vilkår” (1958) det afgørende i at holde private og offentlige anliggender adskilte. Det offentlige rum er en arena, hvor mennesker kan træde frem som handlende politiske individer. Arendt regner også tale for handling – og politiske diskussioner er således også handlinger. I den offentlige sfære træder vi frem som handlende borgere, der har samfundets bedste som mål.

Vi kan have rigtig mange forskellige holdninger til, hvad der er bedst for samfundet, men vi har alle mulighed for at træde frem som os selv, som tænkende væsener, der i disse stunder lægger alt det, der knytter sig til "det private" til side. Det private skal her først og fremmest forstås som det, Arendt betegner som "arbejde" i form af det kropslige, der følger med det at være et menneske. Man kunne også kalde det for det cykliske eller det dyriske i os.

Hannah Arendt ville sandsynligvis vende sig i sin grav, hvis hun så, hvordan det private har infiltreret hver en krog af det offentlige i løbet af de seneste mange år, så det efterhånden er svært at sondre imellem, hvad der er privat, og hvad der er offentligt. Vi har ganske enkelt vænnet os til disse tilstande og er derfor også blevet blinde for dem. Kendsgerningen, at det private efterhånden gennemtrænger al offentlighed, har dog flere følger, end vi kan forestille os.

I løbet af de seneste årtier er vi først blevet introduceret til andres udleverende privathed gennem reality-serier af alskens art, siden er vi selv blevet aktive deltagere, der deler ud af egne privatliv via sociale medier – alt imens en større og større andel af de etablerede medier også fylder deres plads med private anliggender, ofte med det tvivlsomme formål, at de ønsker at "bryde tabuer".

Konsekvenserne af disse bombardementer af ekstremt private fortællinger, som vores tid bliver fyldt med, er ikke uden betydning. De fylder os med intetsigende indhold, som for det første frarøver os pladsen til mere livgivende indhold og for det andet dræner os for mentalt overskud og vitalitet.

Når ens bevidsthed konstant bliver fyldt op med disse for det meste banale, dog grænseløst private fortællinger, både når man færdes i det offentlige rum, og når man er i sin egen private sfære, så er det indlysende, at man drænes for mental energi. Man bliver påduttet andres private fortællinger om kaotiske forhold og konflikter, krop og sexliv, plager og skavanker – for ikke at tale om deres grå og kedelige dagligdag i en sådan grad, at det opleves som intimiderende. Der levnes stort set ingen plads til det, der er politisk i begrebets bredeste betydning, hvilket vil sige det, der hæver sig over det cykliske og det private; det, der handler om alt andet end det evindelige navlepilleri, der for tiden gennemfiltrerer hele vores livsverden og tapper os for handlekraft og vitalitet.

Det kan være svært at holde fast i ens egen privathed, når andres grænser er udviskede, og de træder over ens intimsfære uden at være blevet inviteret til det. Det sker blandt andet i den offentlige transport, hvor ens sidemand udpensler sit intime liv uden at tage hensyn til sine medrejsende, der er underlagt at lytte til den private samtale.

Det sker også, når man bevæger sig i det digitale offentlige rum, hvor man måske søger kommunikation, oplysning og viden, men er nødt til at tage andres anmassende

privatliv med i købet. Dette kan både være i form af private personers ”delinger” på de sociale medier, men tillige annoncer, reklamer og sågar artikler på etablerede medier, der ustandseligt forsøger at fange læsere ved at nærme sig dem på ”personligt” vis ved at skrive ”udleverende” eller ”bryde tabuer”.

Der er utallige eksempler på groteske måder at inddrage ”private” eller ”intime” udtryk i politiske budskaber for at fange interesse. Et eksempel er DR’s valg af titler på deres udsendelser, for eksempel valgte DR at kalde en dokumentarfilm om voldtægter og et korrupt retsvæsen i Pakistan for ”Sex, løgn og pakistansk jura”.

Titlen er en reference til den populære amerikanske spillefilm fra 1989 ”Sex, løgn og video”, som på ingen måde har noget tilfælles med dokumentaren. Det er mildt sagt grotesk at vælge sådan en ”popsmart” titel i forsøget på at vække interesse. Den amerikanske dokumentar hedder oprindeligt ”Outlawed in Pakistan”, hvilket er en belysende og respektfuld titel. Den burde naturligvis have heddet ”Fredløs i Pakistan” på dansk.

Et andet eksempel på det samme er den tåbelige tittel ”Vin, heroin og ubetinget kærlighed”, som den nye DR-serie om børn af tidligere misbrugere hedder. At vælge rim og popsmarthed frem for troværdighed er en rigtig dårlig idé.

Det er dybt problematisk og uansvarligt at udtrykke sådan en lethed omkring heroin (kun med det formål, at det rimer). Der findes børn og teenagere, der går ind på DR’s hjemmeside, ser titlen uden nogensinde at se selve serien, og som rent faktisk påvirkes af den ufarlige brug af ordet ”heroin” sammen med ordene ”vin” og ”ubetinget kærlighed”.

De er sig det naturligvis ikke bevidst, men uanset påvirkes de af det. Og ser man bort i fra denne i yderste fald farlige konsekvens, så afslører det at bruge ordet ”heroin” på denne måde en ignorant og dumsmart tilgang til det at promovere tv og medier.

Vender vi tilbage til, hvordan vi bombarderes af andres private og intime liv, når vi færdes i det offentlige rum, hvad enten det er ude i den ”virkelige” verden eller i den digitale offentlighed, så påvirkes vi, som tidligere nævnt, ved at blive drænet for energi, da vores hjerne er underlagt at bearbejde disse indtryk, hvilket vil sige, at når vi endelig når til bearbejdningen af vores egne private liv, er der ikke det store overskud tilbage. Dette er utvivlsomt med til at udvikle stress.

Noget andet er, at de udflydende grænser mellem det private og det offentlige også får vores personlige grænser til at flyde ud og blive slørede. Vi får sværere ved at mærke og holde fast i vores egne grænser, hvilket gør os mere sårbare og udsatte for blandt andet depression og stress.

De konstante overvågninger af vores færden, først og fremmest i den digitale verden, er en stærkt medvirkende faktor, som også påvirker vores forhold til os selv. Vi er uafbrudt og endeløst udleveret til et glubsk netværk uden ansigt.

Vi kan lade, som om det ikke betyder noget, eller vælge at ignorere det – men at det påvirker os, kommer vi ikke uden om. Den private sfære er på en og samme tid blevet meget begrænset og meget udbredt. Den begrænser sig, fordi vi personligt sjældent er helt private, da vores færden bliver fulgt og registreret via teknologi. Den udbreder sig, fordi den trænger sig ind på alle offentlige og, i ordets bredeste betydning, politiske anliggender.

Den måske alvorligste konsekvens af disse omstændigheder er originaliteten og vitaliteten, der går tabt i tiden, da det kræver selvforglemmelse og en tilsidesættelse af det private og cykliske at frembringe disse.

Idealet om selvforglemmelse, originalitet og vitalitet er blevet et næsten uopnåeligt mål i vores privathedsfikserede samfund. Det er ellers livet som et politisk handlende væsen, en "Zoon Politikon", der er selve definitionen på at være et menneske ifølge Arendt. Noget, der giver stof til eftertanke – for hvis Arendt har ret, hvad er vi så i grunden i dag